

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 10.11.2025
COM(2025) 673 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Analiza potrebe po sistemu obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih za
geografske označbe in njegove izvedljivosti v skladu s členom 35(3) Uredbe (EU)
2024/1143**

GLOSAR KLJUČNIH TEHNIČNIH POJMOV

Državna vrhnja domena (ccTLD):

Vrhnja domena, dodeljena določeni državi ali ozemlju, sestavljena iz dveh črk (npr. „fr“, „de“), ki jo upravlja nacionalni register.

Domensko skvoterstvo:

Registracija ali uporaba domenskega imena, ki je enako ali zavajajoče podobno zaščitenemu imenu, kot je blagovna znamka ali geografska označba, v slabi veri z namenom nepoštenega izkoriščanja njegovega ugleda, zavajanja potrošnikov ali preprodaje domene za dobiček.

Sistem domenskih imen (DNS):

Hierarhični sistem dodeljevanja imen, ki prevaja človeku berljiva domenska imena (kot je „primer.eu“) v številčne naslove internetnega protokola (IP), ki jih računalniki uporabljajo, da se poiščejo na internetu.

Storitev za preverjanje razpoložljivosti domen (DAS):

Storitev, ki se uporablja za preverjanje, ali je določeno domensko ime na voljo za registracijo ali je že zasedeno, običajno prek avtomatiziranih poizvedb v registrih domen.

Imenski strežnik (NS):

Strežnik znotraj sistema DNS, ki shranjuje in upravlja zapise, ki povezujejo domenska imena z naslovi IP, kar uporabnikom omogoča dostop do spletišč z uporabo imen namesto številčnih naslovov.

Protokol za dostop do registracijskih podatkov (RDAP):

Standardni internetni protokol, ki zagotavlja strukturiran, strojno berljiv dostop do podatkov o registraciji domen in postopoma nadomešča starejšo storitev WHOIS. Protokol RDAP ponuja izboljšane funkcije varnosti, standardizacije in varstva podatkov.

WHOIS:

Internetna storitev, ki zagotavlja osnovne informacije o registriranem domenskem imenu, kot so njegov status, regulator in datumi registracije.

1. UVOD

Geografske označbe so temelj politike kakovosti Evropske unije. Ščitijo imena določenih proizvodov, katerih kakovost ali ugled sta povezana z njihovim geografskim poreklom in tradicionalnim znanjem ter izkušnjami proizvajalcev. Ker sta digitalno trženje in spletna prisotnost postala osrednjega pomena za trženje teh proizvodov, je zaščita geografskih označb v sistemu domenskih imen (DNS) vse pomembnejša.

Za okrepitev zaščite geografskih označb na tem področju se v členu 35 Uredbe (EU) 2024/1143 ⁽¹⁾ od Komisije zahteva, da do 14. novembra 2025 analizira potrebo po sistemu obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih za geografske označbe na ravni EU in njegovo izvedljivost ter predloži poročilo z glavnimi ugotovitvami. Temu poročilu po potrebi priloži zakonodajni predlog.

Sistem obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih bi vložnikom zahtevka za registracijo geografske označbe omogočil, da preverijo, ali je geografska označba že registrirana kot domensko ime, in da po želji prejemajo opozorila, ko se registrira domensko ime, ki je enako geografski označbi.

V tem poročilu so povzeti rezultati te analize in obravnavano, kako bi lahko prostovoljno sporočanje informacij s strani registrov ccTLD s sedežem v EU delovalo v praksi. Poročilo izpolnjuje obveznost iz člena 35(3) Uredbe (EU) 2024/1143 in predstavlja ugotovitve Komisije.

2. PRAVNI OKVIR IN OKVIR POLITIKE

Pravna podlaga

Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode priznava vse večji pomen zaščite geografskih označb v sistemu DNS, saj so te pravice vse bolj ranljive in pogosto tarča nepoštenih registracij domenskih imen, pogosto imenovanih domensko skvoterstvo. Za okrepitev zaščite geografskih označb na tem področju Uredba (EU) 2024/1143 uvaja možnost vzpostavitve sistema obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih.

V skladu s členom 35(2) Uredbe lahko Komisija pooblasti Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) za vzpostavitev in upravljanje takega sistema. Ista določba določa, da lahko registri ccTLD s sedežem v EU prostovoljno sodelujejo, tako da uradu EUIPO zagotavljajo ustrezne informacije in podatke.

V skladu s členom 35(3) Uredbe mora Komisija analizirati, ali bi bila vzpostavitev takega sistema nujna in izvedljiva, pri čemer mora upoštevati, kako bi lahko prostovoljno sporočanje informacij in podatkov s strani registrov delovalo v praksi. Komisija mora rezultate analize Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti do 14. novembra 2025.

Potreba po usklajenem ukrepanju v sektorjih geografskih označb

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode (UL L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj>).

Analiza geografskih označb kmetijskih proizvodov v skladu z Uredbo (EU) 2024/1143 poteka vzporedno z obveznostjo iz člena 72(2) Uredbe (EU) 2023/2411 ⁽²⁾ o geografskih označbah obrtnih in industrijskih izdelkov. Ta določba zahteva, da Komisija do 2. junija 2026 analizira izvedljivost vzpostavitve sistema obveščanja in opozarjanja za preprečevanje zlorab geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov v sistemu DNS.

Te določbe so del širše politike EU za krepitev varstva pravic intelektualne lastnine na spletu, kot je razvidno iz akcijskega načrta EU za pravice intelektualne lastnine ⁽³⁾ in iz priprave Priporočila Komisije o ukrepih za boj proti ponarejanju ⁽⁴⁾. Določbe so tudi odgovor na pomisleke deležnikov glede omejitev obstoječih mehanizmov za preprečevanje ali obravnavanje zlorabe geografskih označb na spletu.

Geografske označbe kmetijskih proizvodov ter obrtnih in industrijskih izdelkov imajo podobne pravne temelje, cilje politike in potencialno arhitekturo sistema. Bistveno je zagotoviti skladnost politik in preprečiti podvajanje prizadevanj. To poročilo, na katerem bo temeljilo prihodnje poročilo z dne 2. junija 2026, predstavlja prvi pregled možnosti vzpostavitve enotnega sistema obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih na ravni EU, ki bi zajemal geografske označbe kmetijskih proizvodov ter tudi obrtnih in industrijskih izdelkov, namesto dveh ločenih sistemov, ki bi delovala vsak v svojem pravnem okviru. To bi pripomoglo k zagotavljanju doslednosti in prispevalo k enotnemu pristopu EU k zaščiti geografskih označb v sistemu DNS.

Komisija in urad EUIPO sta 4. decembra 2024 podpisala upravni sporazum za okrepitev sodelovanja na področjih, kot sta zaščita in izvrševanje geografskih označb. V sporazumu je izrecno navedena pripravljenost strank za sodelovanje pri razvoju sistema obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih ter za preučitev, ali bi bilo mogoče obstoječi sistem urada EUIPO (ki se trenutno uporablja za blagovne znamke EU pod vrhno domeno .eu) z delegiranimi akti razširiti na geografske označbe, kot je določeno v členu 35(2) Uredbe (EU) 2024/1143.

Komisija je tesno sodelovala tudi z Evropskim registrom internetnih domen (EURid) – registrom vrhnje domene .eu. Pri tem je bilo sodelovanje osredotočeno na analizo tehničnih in pravnih meja ter na pomoč pri iskanju sorazmerne in učinkovite rešitve.

⁽²⁾ Uredba (EU) 2023/2411 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o zaščiti geografskih označb obrtnih in industrijskih izdelkov (UL L, 2023/2411, 27.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj>).

⁽³⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Čim boljše izkoriščanje inovacijskega potenciala EU: Akcijski načrt za pravice intelektualne lastnine v podporo okrevanju in odpornosti EU z dne 25. novembra 2020 (COM(2020) 760 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52020DC0760>.

⁽⁴⁾ Priporočilo Komisije o ukrepih za boj proti ponarejanju in okrepitev uveljavljanja pravic intelektualne lastnine, C(2024) 1739 final z dne 19. marca 2024, UL L, 2024/915, https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/commission-recommendation-measures-combat-counterfeiting-and-enhance-enforcement-intellectual_en.

3. METODOLOGIJA IN VIRI

Ta analiza temelji na številnih dopolnilnih virih dokazov.

- **Celovita študija, ki jo je naročila Evropska komisija** ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: študija). V tej študiji so bili zbrani dokazi o nepoštenih registracijah domenskih imen, ki vključujejo geografske označbe, preučena pa je bila tudi tehnična, pravna in organizacijska izvedljivost sistema obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih, osredotočenega na geografske označbe. V študiji so bile analizirane tudi določbe, ki so skupne pravnim okvirom za geografske označbe kmetijskih proizvodov ter obrtnih in industrijskih izdelkov, ugotovljeno pa je bilo, da bi bil usklajen pristop EU k vsakemu prihodnjemu sistemu tehnično izvedljiv in zaželen z vidika politike.
- **Dokument o stališču združenja CENTR** ⁽⁶⁾. Ta uradni dokument o stališču je pripravilo združenje CENTR, ki zastopa evropske nacionalne registre domenskih imen. Dokument predstavlja stališča in pomisleke članov glede vseh sistemov obveščanja in opozarjanja na ravni EU.
- **Ciljno usmerjeno posvetovanje z evropskimi registri ccTLD**. Komisija je med avgustom in septembrom 2025 povabila vse registre ccTLD s sedežem v EU, EURid in združenje CENTR, da podajo pripombe na predlagani tehnični model in na morebitne oblike prostovoljnega sodelovanja. Njihove povratne informacije so upoštevane v tem poročilu.
- **Dvostranska medresorska srečanja in tehnične izmenjave**. Pri tem so sodelovale službe Komisije, EURid (kar zadeva delovanje obstoječega sistema opozarjanja na blagovne znamke EU za domeno .eu) in strokovnjakinja za intelektualno lastnino, ki je prispevala k študiji.

4. ANALIZA POTREBE

Zaščita geografskih označb v sistemu domenskih imen postaja vse pomembnejša, saj imata spletno trženje in e-trgovanje vse večjo vlogo za proizvajalce proizvodov z geografsko označbo. Čeprav se dokumentirani primeri zlorabe geografskih označb v domenskih imenih zdijo omejeni, so razlog za to pogosto strukturni dejavniki in ne odsotnost tveganja.

Številne skupine proizvajalcev proizvodov z geografsko označbo so mala ali srednja podjetja ali združenja, ki nimajo sredstev za sistematično spremljanje registracij domenskih imen. Običajno se zanašajo na občasne preglede ali ukrepajo šele, ko zloraba postane vidna na trgu. Tudi ko se zloraba odkrije, se proizvajalci pogosto odločijo, da ne bodo ukrepali, ker so obstoječi postopki dragi in zapleteni. Čeprav obstajajo nekatere zasebne storitve spremljanja, so te plačljive in zasnovane predvsem za blagovne znamke, zaradi česar so manj dostopne in niso v celoti prilagojene zaščiti geografskih označb.

Zakonodaja EU, in sicer člen 35(1) Uredbe (EU) 2024/1143, zdaj zahteva, da vsi evropski registri ccTLD priznajo geografske označbe kot veljavne prednostne pravice v svojih mehanizmih za alternativno reševanje sporov (ARS). Tako ni bilo vedno. Pred začetkom

⁽⁵⁾ Študija o sistemu obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih na področju intelektualne lastnine, ki jo je naročila Evropska komisija in pripravila družba Wavestone v sodelovanju z Ivett Paulovics, končno poročilo – december 2023.

⁽⁶⁾ Council of European National Top-Level Domain Registries (CENTR), *Comment on the geographical indications reform in the EU* (Pripomba združenja CENTR o reformi geografskih označb v EU), Bruselj, 15. september 2022, na voljo na povezavi: <https://www.centri.org/news/news/comment-gi-reform.html>.

veljavnosti Uredbe maja 2024 je bilo edino razpoložljivo pravno sredstvo pogosto sodni postopek pred nacionalnimi sodišči. Ker so lahko sodni postopki dolgotrajni, dragi in imajo negotov izid, se številni proizvajalci proizvodov z geografsko označbo za to možnost niso odločili.

Na mednarodni ravni geografske označbe niso priznane kot pravice, upravičene do zaščite v skladu z enotno politiko za reševanje sporov v zvezi z domenskimi imeni, glavnim postopkom reševanja sporov za generične vrhnje domene, ki ga upravlja Svetovna organizacija za intelektualno lastnino. To pomeni, da postopek proizvajalcem proizvodov z geografsko označbo ni na voljo.

Zato razmeroma majhno število prijavljenih primerov zlorabe geografskih označb v domenskih imenih ni nujno zanesljiv kazalnik dejanske stopnje tveganja, saj omejena zmogljivost spremljanja in zapleteni mehanizmi izvrševanja prikrivajo dejansko razsežnost problema. Poleg tega so sedanji mehanizmi za reševanje sporov v zvezi z domenskimi imeni po naravi reaktivni in nimajo preventivne funkcije.

Proaktivni sistem obveščanja in opozarjanja na ravni EU bi zato:

- vložnikom zahtevka za registracijo geografske označbe pomagal, da pravočasno zaznajo morebitne nepoštene registracije in ukrepajo, preden pride do škode za ugled,
- zagotovil enotno točko dostopa za preverjanje, ali je bila geografska označba registrirana kot domensko ime v sicer razdrobljenem okolju ccTLD, kar bi povečalo preglednost registracije domenskih imen brez razkritja kakršnih koli dodatnih osebnih podatkov, in
- okrepil splošni okvir izvrševanja za geografske označbe na spletu.

Analiza Komisije kaže, da primeri domenskega skvoterstva, ki vključujejo geografske označbe, sicer še niso razširjeni, vendar do njih prihaja in lahko povzročijo znatno škodo za gospodarstvo in ugled. Glede na vse večjo prepoznavnost izdelkov z geografsko označbo na spletu se lahko preventivni sistem na ravni EU šteje za nujnega.

5. ANALIZA IZVEDLJIVOSTI

5.1. Alternativni modeli sistema

Sistem obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih za geografske označbe bi zagotavljal dve osnovni storitvi:

- **funkcijo obveščanja**, ki bi vložnikom zahtevka za registracijo geografske označbe omogočila, da preverijo, ali je domensko ime, ki je enako geografski označbi, že registrirano,
- **funkcijo opozarjanja**, ki bi pošiljala neobvezna obvestila, kadar je tako domensko ime na novo registrirano.

Ti dve funkciji odražata sistem opozarjanja, ki je že vzpostavljen za blagovne znamke EU pod domeno .eu, ki ga skupaj upravljata urad EUIPO in EURid. Navedeni sistem temelji na iskanju popolnih ujemanj domenskih imen in samodejno obvesti imetnike blagovnih

znamk EU, če se registrira enako domensko ime .eu, brez izmenjave osebnih podatkov registracijskih zavezancev.

Komisija je najprej preučila, ali bi bilo mogoče obstoječi sistem .eu za blagovne znamke EU razširiti na geografske označbe in registre ccTLD s sedežem v EU. Analiziranih je bilo več arhitekturnih alternativ, ki se razlikujejo glede na to, kdo bi izvajal preverjanje ujemanj in kako bi potekala izmenjava podatkov:

- **decentralizirano preverjanje ujemanj.** Vsak register ccTLD bi izvedel preverjanje razpoložljivosti in rezultate poslal uradu EUIPO;
- **centralizirano preverjanje ujemanj.** Urad EUIPO bi zbiral podatke o registraciji iz registrov in sam izvajal preverjanja, enako kot pri obstoječem sistemu .eu za blagovne znamke EU;
- **model tretje osebe.** Posrednik bi zbral ali preveril ujemanje podatkov, preden bi rezultate posredoval uradu EUIPO.

Vsi ti pristopi so načeloma tehnično izvedljivi. Vendar pa bi morali registri pri vsakem izvesti znatne spremembe. Te vključujejo razvoj vmesnikov za aplikacijsko programiranje (API), ki so standardni tehnični vmesniki, ki omogočajo avtomatizirano komunikacijo med računalniškimi sistemi, izgradnjo orodij za preverjanje ujemanj ali redno izvažanje podatkov o registraciji domenskih imen. Te spremembe bi za registre pomenile stroške in spremembe infrastrukture. S pravnega vidika bi bili za te modele potrebni tudi pogodbeni dogovori z vsakim registrom, da bi se uredilo deljenje podatkov in preprečilo tveganje, povezano z zaupnostjo ali varstvom podatkov. Zapletenost in breme takih dogovorov sta bila opredeljena kot glavna ovira.

Registri, s katerimi so bila opravljena posvetovanja v okviru študije, so v veliki meri nasprotovali tem alternativam in na splošno dvomili o potrebi po sistemu opozarjanja za geografske označbe. Navedli so, da bi zahtevane spremembe povzročile znatne stroške in operativna bremena ter izrazili pomisleke glede varstva podatkov in zaupnosti. Menili so, da tak sistem ni potreben, in izrazili nepripravljenost vlagati v spremembe infrastrukture. Združenje CENTR je v svojem dokumentu o stališču prav tako poudarilo, da bi moral vsak sistem EU ostati prostovoljen in se izogibati nepotrebnim obveznostim. Poudarilo je majhno število sporov v zvezi z geografskimi označbami na področju domenskih imen, obstoj mehanizmov ARS in potrebo po preprečevanju dodatnih bremen za registre.

Glede na te omejitve je bila preučena dodatna alternativa, ki ne bi vključevala razširitve obstoječega sistema .eu za blagovne znamke EU na geografske označbe in registre ccTLD s sedežem v EU. Namesto tega bi alternativa vključevala vzpostavitev **namenskega sistema za geografske označbe, ki bi ga upravljal urad EUIPO in bi temeljil predvsem na javno dostopnih orodjih DNS**. Zagotavljal bi enake funkcije obveščanja in opozarjanja kot sedanji sistem .eu – na podlagi popolnih ujemanj z registriranimi geografskimi označbami –, vendar registrom ne bi bilo treba izvažati ali deliti podatkovnih zbirk registracij. Tehnično bi sistem privzeto temeljil na **iskanju po imenskem strežniku (NS)**, standardni poizvedbi DNS, ki preprosto preveri, ali domensko ime obstaja. Če

iskanje po NS ne vrne rezultata (na primer, kadar je ime registrirano, vendar še ni dodeljeno ⁽⁷⁾), bi se to lahko dopolnilo z avtomatiziranimi poizvedbami prek:

- **protokola WHOIS** ali njegovega varnega naslednika, **protokola za dostop do registracijskih podatkov (RDAP)**, in/ali
- **storitve za preverjanje razpoložljivosti domen (DAS)**, če register ponuja tako storitev.

Ta model ima jasne prednosti. Ne bi povzročil nobenih stroškov razvoja ali operativnih stroškov za registre ccTLD in ne bi zahteval nobenih sprememb njihove infrastrukture. Temeljl bi tudi na izkušnjah, ki jih je urad EUIPO pridobil s sistemom opozarjanja, ki je že vzpostavljen za blagovne znamke EU, s čimer bi ustvarili sinergije. Potrebno kodiranje bi centralno razvil urad EUIPO, da bi omogočil iskanje po NS in WHOIS/RDAP. Te metode uporabljajo samo javno dostopne podatke DNS in od registrov ne zahtevajo deljenja popolnih seznamov registriranih imen (znanih kot območne datoteke) ali osebnih podatkov. Sistem, ki temelji izključno na iskanju po NS, bi lahko deloval tudi brez sodelovanja registrov.

Vendar bi lahko **prostovoljno sodelovanje registrov** za izboljšanje natančnosti in pokritosti **potekalo v obliki:**

- **uvrščanja** naslova IP urada EUIPO na beli seznam, da se omogočijo avtomatizirane poizvedbe WHOIS ali RDAP, in/ali
- **odobritve dostopa** do DAS, če taka storitev obstaja.

S tem bi se zagotovilo, da sistem zajema tudi domenska imena, ki so registrirana, vendar še niso dodeljena. Tako sodelovanje bi ostalo izključno prostovoljno in ne bi ustvarilo nobene pravne obveznosti za registre.

5.2. Sklep o alternativnih modelih sistema

V analizi je opredeljen sistem obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih na ravni EU, ki ga upravlja urad EUIPO in temelji na standardnih, javno dostopnih orodjih DNS, kot **najbolj sorazmeren in tehnično izvedljiv model**.

Ambiciozni arhitekturni modeli so tehnično mogoči. Vendar bi jih bilo treba izključiti, saj bi povzročili nesorazmerne stroške in pravno zapletenost ter bi jim registri močno nasprotovali. Nasprotno pa je enostaven model, ki ga upravlja urad EUIPO in temelji na standardnih, javno dostopnih orodjih DNS, tehnično in pravno izvedljiv, lahko bi bil zasnovan tako, da bi izpolnjeval zahteve EU glede varstva podatkov in kibernetске varnosti, ter bi zmanjšal stroške in operativna bremena. Z njim se obravnavajo številni pomisleki, ki so jih izrazili registri, pod pogojem, da sodelovanje ostane prostovoljno in da so vzpostavljeni ustrezni zaščitni ukrepi ter pogodbeni dogovori.

Ta model ponuja tehnično izvedljivo rešitev z majhnim vplivom, kot je opisano zgoraj, ki:

⁽⁷⁾ Domensko ime je „registrirano, vendar še ni dodeljeno“, ko je vpisano v podatkovno zbirko registra in zato ni na voljo za registracijo drugim, vendar ga imetnik še ni povezal z imenskimi strežniki, zato ne vodi do nobenega spletišča ali storitve elektronske pošte.

- ne zahteva tehničnih prilagoditev ali stroškov razvoja za registre,
- ne vključuje deljenja območnih datotek, osebnih podatkov ali drugih podatkov o registraciji in
- bi bil podprt z jasnimi pravnimi zaščitnimi ukrepi, ki bi zagotavljali, da se vsi podatki ali poizvedbe uporabljajo izključno za delovanje sistema.

Vsako sodelovanje registrov ccTLD bi ostalo izključno prostovoljno in zanje ne bi ustvarilo nobene pravne obveznosti.

Predlagani model bi skupinam proizvajalcev proizvodov z geografsko označbo zagotovil preventivno orodje na ravni EU proti domenskemu skvoterstvu in zlorabi geografskih označb pri registracijah domenskih imen, hkrati pa bi obravnaval glavne pomisleke upravljalcev registrov glede operativnega bremena, varstva podatkov in tehnične izvedljivosti.

6. POSVETOVANJE Z REGISTRI DRŽAVNIH VRHNJIH DOMENSKIH IMEN

6.1. Opis posvetovanja

Za analizo izvedljivosti tega modela in pripravljenosti registrov za prostovoljno sodelovanje je Komisija med avgustom in septembrom 2025 izvedla ciljno usmerjeno posvetovanje. Naslovljeno je bilo na vseh 27 evropskih registrov ccTLD, EURid in združenje CENTR.

Med posvetovanjem je Komisija predstavila predlagani tehnični model in vprašala, ali bi bili registri načeloma pripravljeni:

- uvrstiti naslov IP urada EUIPO na beli seznam, da se omogočijo avtomatizirane poizvedbe WHOIS, in/ali
- odobriti dostop do DAS, kjer je taka storitev na voljo.

Prispevek registrov je upoštevan v tem poročilu. Posvetovanje je omogočilo vpogled v stopnjo prostovoljnega sodelovanja, ki bi jo bilo mogoče pričakovati za prihodnji sistem obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih za geografske označbe na ravni EU.

6.2. Rezultati posvetovanja

Poleg združenja CENTR in EURid je odgovorilo še 22 evropskih registrov ccTLD.

Podpora predlaganemu modelu, ob upoštevanju zaščitnih ukrepov

Večina sodelujočih je navedla, da bi bili načeloma pripravljeni sodelovati v predlaganem modelu vsaj v eni od dveh prostovoljnih oblik sodelovanja, in sicer z:

- omogočanjem samodejnega dostopa do podatkov o registraciji domenskih imen (prek protokola WHOIS ali RDAP) ali
- zagotavljanjem dostopa do DAS.

Registri, ki so bili naklonjeni sodelovanju, so dosledno poudarjali številne zaščitne ukrepe, ki bi jih bilo treba vzpostaviti, in praktične pogoje, ki bi jih bilo treba izpolniti, da bi bilo sodelovanje sprejemljivo.

- **Omejitev namena.** Vse podatke je treba uporabljati izključno za delovanje sistema obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih na ravni EU ter samo za preverjanje razpoložljivosti imen geografskih označb.
- **Varstvo podatkov.** Sodelovanje mora biti v skladu z zahtevami EU glede varstva podatkov, osebni podatki pa se ne smejo deliti.
- **Kibernetska varnost in skladnost z direktivo o ukrepih za visoko skupno raven kibernetske varnosti v Uniji (NIS 2).** Sodelovanje mora biti v skladu z direktivo EU NIS 2 ⁽⁸⁾, ki določa skupna pravila EU za zagotavljanje varnosti omrežij in informacijskih sistemov ter registre domenskih imen razvršča med „bistvene subjekte“, za katere veljajo strogi varnostni ukrepi in ukrepi za obvladovanje tveganja.
- **Jasni operativni parametri.** Pričakovano število in pogostost samodejnih poizvedb (iskanj po DNS) je treba določiti in ohranjati v razumnih mejah.
- **Izključitev območnih datotek.** Deljenje območnih datotek mora ostati izključeno.
- **Tehnološka prednost.** Kadar je mogoče, morajo poizvedbe uporabljati RDAP, sodoben in varnejši naslednik storitve WHOIS.
- **Lojalna konkurenca.** Noben privilegiran dostop urada EUIPO do podatkov DNS ne sme izkrivljati konkurence na trgu storitev zaščite blagovnih znamk ali uradu EUIPO dajati prednosti. Zato je treba vse podatke, pridobljene za zaščito geografskih označb, uporabljati izključno v ta namen.

Registri so nadalje poudarili, da bi bilo kakršno koli sodelovanje z uradom EUIPO mogoče predvideti le kot del **uradnega dogovora**. S takim dogovorom bi bilo treba jasno opredeliti obseg sodelovanja, vanj vključiti ustrezne varnostne klavzule ter obravnavati širše pomisleke, izražene med posvetovanjem.

Več registrov je predlagalo tudi praktične izboljšave, kot so pilotni projekti. Primeri so vključevali: (i) „potisni“ model, pri katerem bi register sam obvestil urad EUIPO o ujemajočih se registracijah, namesto da bi urad EUIPO večkrat pošiljal poizvedbe (iskanja po DNS), ter (ii) uporabo odprtih naborov podatkov (dnevni seznamov ali mesečnih odprtih podatkov), da bi se zmanjšala potreba po posebnem dostopu.

Pridržki

Nekateri registri, ki so bili sicer odprti za sodelovanje, so kljub temu podvomili v obseg zlorab geografskih označb v domenskem prostoru EU. Menili so, da je odobritev prednostnega dostopa – npr. z uvrščanjem WHOIS na beli seznam ali DAS – v tem okviru

⁽⁸⁾ Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetske varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

nesorazmerna. Namesto tega so predlagali, da se začne s tem, kar je že javno dostopno, in sicer z iskanjem po NS, pri katerem se preprosto preveri, ali domensko ime obstaja, vprašanje prednostnega dostopa za urad EUIPO pa naj se obravnava v poznejši fazi.

Manjšina sodelujočih je navedla, da ne more podpreti razvoja takega sistema, pri čemer se je sklicevala na nizko pojavnost zlorab geografskih označb ter na obstoj varnostnih tveganj in pravnih ali tehničnih omejitev.

Posledice za predlagani model

Rezultati posvetovanja potrjujejo, da je predlagani model, ki temelji predvsem na javnem iskanju po NS in ga po potrebi dopolnjujejo poizvedbe WHOIS/RDAP ali DAS, tehnično izvedljiv. Prav tako kažejo, da je prostovoljno sodelovanje realistično, če Komisija in urad EUIPO vzpostavita jasne pravne zaščitne ukrepe, ohranita minimalno operativno breme ter zagotovita standardiziran in varen dostop (po možnosti prek RDAP) z razumnimi omejitvami števila in pogostosti poizvedb.

Raznolikost ureditev registrov in izraženi pomisleki bi se najbolje upoštevali s postopnim pristopom. Tak pristop bi se začel s tem, kar je že mogoče doseči z javnim iskanjem po DNS, nato pa bi postopoma vključeval registre, ki želijo zagotoviti dodaten prostovoljni dostop. Pilotni projekti, kot sta „potisni“ model ali objava odprtih naborov podatkov, bi lahko dodatno izboljšali učinkovitost.

7. UGOTOVITVE IN SKLEPI

Analiza potrjuje, da zloraba geografskih označb v domenskih imenih – čeprav je premalokrat prijavljena in jo je zato težko količinsko opredeliti – predstavlja resnično in vse večje tveganje za gospodarsko vrednost in ugled proizvodov z geografsko označbo. Majhno število prijavljenih primerov je verjetno bolj rezultat omejene zmogljivosti spremljanja številnih skupin proizvajalcev in reaktivne narave obstoječih mehanizmov za reševanje sporov kot pa odsotnosti tveganja.

Trenutna orodja za izvrševanje za državne vrhnje domene s sedežem v EU so večinoma reaktivna. Alternativno reševanje sporov na nacionalni ravni zagotavlja pravna sredstva le kot odziv na spor, ko je domensko ime že registrirano. Sodni postopki so pogosto dolgotrajni, dragi in nepredvidljivi, zasebne storitve spremljanja pa so drage in namenjene predvsem blagovnim znamkam, ne pa geografskim označbam.

Preventivni sistem obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih na ravni EU bi pomagal zapolniti to vrzel. S tem, ko bi vložnikom zahtevka za registracijo geografske označbe omogočili, da preverijo, ali je ime, ki ga želijo zaščititi kot geografsko označbo, že registrirano kot domensko ime, in da prejemajo opozorila, ko je registrirano enako ime, bi tak sistem skupinam proizvajalcev omogočil ukrepanje, preden pride do škode za gospodarstvo in ugled.

Analiza potrjuje, da je vzpostavitev sistema obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih za geografske označbe na ravni EU tako nujna kot tudi tehnično izvedljiva. Tak sistem bi proizvajalcem proizvodov z geografsko označbo zagotovil preventivno orodje proti domenskemu skvoterstvu ter pomagal zaščititi ugled in gospodarsko vrednost proizvodov z geografsko označbo v spletnem okolju.

Najprimernejši model je sistem, ki ga upravlja urad EUIPO in temelji na standardnih, javno dostopnih orodjih DNS ter prostovoljnem sodelovanju registrov ccTLD. Ta pristop odpravlja potrebo, da bi registri prilagajali svojo infrastrukturo ali delili osebne podatke.

Analiza kaže, da bi bilo mogoče sistem, ki temelji predvsem na javnih orodjih DNS, vzpostaviti brez zahteve, da registri delijo osebne podatke ali izvedejo tehnične spremembe. Tak sistem bi temeljil predvsem na iskanju po imenskih strežnikih. Po potrebi bi se iskanje dopolnilo s poizvedbami WHOIS ali RDAP oziroma s storitvijo za preverjanje razpoložljivosti domen.

Ciljno usmerjeno posvetovanje z registri ccTLD s sedežem v EU, združenjem CENTR in EURid kaže, da je prostovoljno sodelovanje realistično dosegljivo. Večina sodelujočih je izrazila pripravljenost za odobritev avtomatiziranega dostopa do WHOIS/RDAP ali DAS, pod pogojem, da:

- je namen sistema strogo omejen na zaščito geografskih označb,
- je sodelovanje v skladu s pravili EU o kibernetiki varnosti, zlasti z direktivo NIS 2 (Direktiva (EU) 2022/2555), ki določa skupna pravila EU za zagotavljanje varnosti omrežij in informacijskih sistemov, in
- uradni dogovori jasno opredeljujejo obseg sodelovanja in potrebne varnostne zaščitne ukrepe.

Pomislike registrov, kot so potreba po sorazmernosti, močni zaščitni ukrepi za varstvo podatkov in minimalno operativno breme, bi bilo mogoče rešiti z enostavno zasnovo in izključno prostovoljnim sodelovanjem.

To poročilo zagotavlja dejansko podlago in podlago politike v skladu s členom 35(3) Uredbe (EU) 2024/1143 ter izpolnjuje obveznost analize potrebe po takem sistemu in njegove izvedljivosti. Na podlagi te analize Komisija v tej fazi ne namerava predložiti zakonodajnega predloga.

8. NADALJNI KORAKI

Komisija bo nadaljevala notranje usklajevanje in dialog z deležniki, da bi določila najustreznejši okvir za morebiten sistem obveščanja in opozarjanja o domenskih imenih za geografske označbe na ravni EU.

Vsak korak v smeri zakonodajnega predloga bo obravnavan skupaj s:

- sklepi ločene analize Komisije o geografskih označbah obrtnih in industrijskih izdelkov v skladu s členom 72(2) Uredbe (EU) 2023/2411, ki jo mora (kot je navedeno zgoraj) izvesti do 2. junija 2026, in
- nadaljnjimi tehničnimi posvetovanji in pilotnimi projekti z uradom EUIPO, EURid in registri ccTLD s sedežem v EU, da se preizkusijo praktične ureditve in zagotovi, da bo vsak prihodnji sistem sorazmeren in izvedljiv.